

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ประจำปี 2564 โดย IMD World Competitiveness Center

เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2564 World Competitiveness Center แห่งสถาบัน IMD – International Institute for Management Development แห่งสวิตเซอร์แลนด์ ได้เผยแพร่รายงานการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ประจำปี 2564 ของ 64 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการวัดถึงความสามารถของแต่ละประเทศในการปรับเปลี่ยนสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล (Digital Transformation) ที่สะท้อนผ่านความสามารถของประเทศใน 3 ด้านคือ ความรู้ เทคโนโลยี และความพร้อมสำหรับอนาคต และรายงานการจัดอันดับในปีนี้อย่างแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในการรับมือกับวิกฤตการณ์ ผ่านความสามารถในการรับมือกับวิกฤติโควิด 19 ที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2563 ของประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในอันดับต้น ๆ ของโลก

ประเทศที่มีอันดับนำในความสามารถการแข่งขันด้านดิจิทัล

จากจำนวน 64 ประเทศทั่วโลก ซึ่งได้รับการจัดอันดับ พบว่า มีประเทศที่มีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลสูงที่สุด 10 อันดับแรกในปี 2564 ดังแสดงในแผนภาพ โดยอันดับ 1 คือสหรัฐอเมริกา ซึ่งยังคงรักษาระดับขีดความสามารถสูงสุดได้อย่างต่อเนื่อง 4 ปีซ้อน ตั้งแต่ปี 2561 ซึ่งจากการวิเคราะห์ผลการจัดอันดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา IMD ได้สรุปความเห็นว่าเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลสูงกว่าประเทศอื่น ๆ มักเป็นประเทศที่มีความพร้อมสำหรับอนาคตสูง อันประกอบด้วยความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่นทั้งในระดับบุคคลและองค์กรของประเทศนั้น ๆ และมีการนำเทคโนโลยีด้านดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการทำงานและชีวิตประจำวัน มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาและฝึกอบรม รวมถึงการลงทุนด้านการเรียนรู้และการพัฒนาเทคโนโลยี

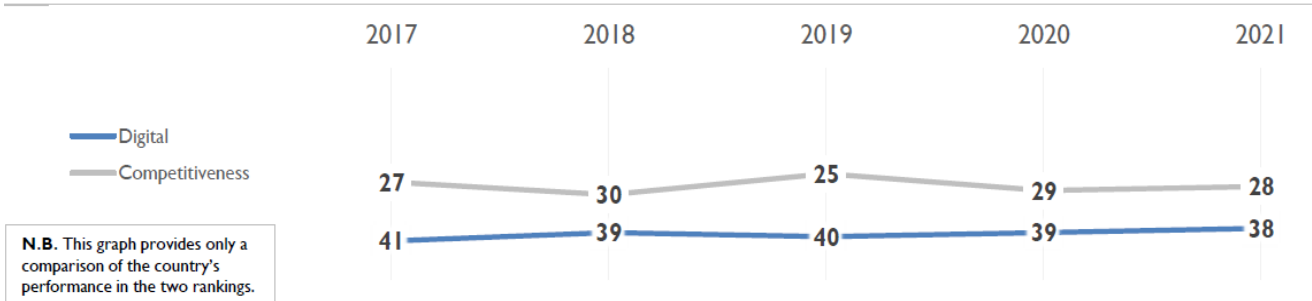
นอกจากนี้ ประเด็นที่ TMA เห็นว่าน่าสนใจคือ ประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลสูงที่สุด 10 อันดับแรกเป็นประเทศในกลุ่มเดียวกับประเทศที่มีอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (National Competitiveness Ranking) สูงสุด 10 อันดับแรกในปี 2564 ด้วยเช่นกัน

ภาพรวมผลการจัดอันดับระดับโลกด้านดิจิทัล ปี 2564 โดย IMD					
เขตเศรษฐกิจที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงสุด 10 อันดับแรกของโลกด้านดิจิทัล (จาก 64 เขตเศรษฐกิจ)					
			การเปลี่ยนแปลงอันดับ ด้านดิจิทัลจากปี 63	ผลการจัดอันดับ ภาพรวม ปี 64	
	อันดับ 1		สหรัฐอเมริกา	◆ คงที่	อันดับ 10
	อันดับ 2		ฮ่องกง	▲ + 3	อันดับ 7
	อันดับ 3		สวีเดน	▲ + 1	อันดับ 2
	อันดับ 4		เดนมาร์ก	▼ - 1	อันดับ 3
	อันดับ 5		สิงคโปร์	▼ - 3	อันดับ 5
	อันดับ 6		สวิตเซอร์แลนด์	◆ คงที่	อันดับ 1
	อันดับ 7		เนเธอร์แลนด์	◆ คงที่	อันดับ 4
	อันดับ 8		ไต้หวัน	▲ + 3	อันดับ 8
	อันดับ 9		นอร์เวย์	◆ คงที่	อันดับ 6
	อันดับ 10		สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	▲ + 4	อันดับ 9

นอกเหนือจากประเทศที่มีผลการจัดอันดับสูงสุด 10 อันดับแรก IMD ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับประเทศที่มีอันดับสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา คือ สาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีอันดับขยับขึ้นถึง 15 อันดับ จากอันดับที่ 30 ในปี 2561 มาอยู่อันดับที่ 15 ในปี 2564 อันเป็นผลมาจากโมเดลการบริหารจัดการของรัฐ (State-based governance model) ที่ยอดเยี่ยมในการยกระดับศักยภาพด้านการศึกษาและวิทยาศาสตร์ การวิจัยและพัฒนา (R&D) ที่ก่อให้เกิดผลผลิตเชิงพาณิชย์ และการเป็นผู้นำในการส่งออกเทคโนโลยีขั้นสูง

ผลการจัดอันดับของไทย

COMPETITIVENESS & DIGITAL RANKINGS

N.B. This graph provides only a comparison of the country's performance in the two rankings.

ในปี 2564 ประเทศไทยมีอันดับที่ดีขึ้น 1 อันดับจากปี 2564 มาอยู่ในอันดับที่ 38 จาก 64 ประเทศในปีนี้ ถึงแม้ว่าจะมีคะแนนสุทธิลดลงจาก 64.27 ในปี 2563 มาเป็น 63.16 จากคะแนนเต็ม 100 ในปี 2564 ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มภาพรวมของ 64 เขตเศรษฐกิจที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านดิจิทัลลดลงจาก 69.94 เหลือเพียง 68.01 ในปีนี้ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า คะแนนสุทธิด้านดิจิทัลของไทยยังน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านดิจิทัลของ 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ดังนั้นไทยยังจำเป็นต้องพัฒนายกระดับขีดความสามารถด้านดิจิทัลอีกมาก เพื่อให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

OVERALL & FACTORS - 5 years	2017	2018	2019	2020	2021
OVERALL	41	39	40	39	38
Knowledge	44	44	43	43	42
Technology	30	28	27	22	22
Future readiness	45	49	50	45	44

เมื่อพิจารณาผลการจัดอันดับด้านดิจิทัลของไทยในปัจจุบันหลัก 3 ด้าน ปรากฏว่าอันดับเทคโนโลยีมีอันดับที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่อีก 2 ด้านคือด้านความรู้ และความพร้อมสำหรับอนาคตมีความเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการจัดอันดับในปี 2564 ประเทศไทยมีผลการจัดอันดับดีขึ้น 2 ด้านเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 ประกอบด้วยด้านความรู้ (Knowledge) ซึ่งดีขึ้น 1 อันดับ จากอันดับที่ 43 มาอยู่ที่อันดับ 42 และด้านความพร้อมสำหรับอนาคต (Future readiness) ที่ดีขึ้น 1 อันดับ จากอันดับที่ 45 มาอยู่ที่อันดับ 44 ในขณะที่ด้านเทคโนโลยี (Technology) มีอันดับคงที่อยู่ที่อันดับ 22 โดยมีรายละเอียดของแต่ละปัจจัยหลัก ดังนี้

ความรู้ (Knowledge)

ด้านความรู้เป็นการวัดถึงศักยภาพของประเทศในการค้นคว้า ทำความเข้าใจ และเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ผ่านตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของบุคลากร การลงทุนด้านการศึกษา และการวิจัยพัฒนา

Subfactors	2017	2018	2019	2020	2021
Talent	42	42	40	36	39
Training & education	47	44	50	55	56
Scientific concentration	43	45	35	37	36

Talent	Rank	Training & education	Rank	Scientific concentration	Rank
Educational assessment PISA - Math	48	Employee training	20	Total expenditure on R&D (%)	36
International experience	25	▷ Total public expenditure on education	59	Total R&D personnel per capita	40
Foreign highly-skilled personnel	22	Higher education achievement	49	▶ Female researchers	6
Management of cities	28	▷ Pupil-teacher ratio (tertiary education)	56	R&D productivity by publication	31
Digital/Technological skills	42	Graduates in Sciences	17	▷ Scientific and technical employment	58
Net flow of international students	37	Women with degrees	47	High-tech patent grants	42
				Robots in Education and R&D	17

ปี 2564 ไทยมีผลการจัดอันดับด้านความรู้ (Knowledge) ดีขึ้นจากปีก่อน 1 อันดับ มาอยู่ที่อันดับ 42 เนื่องจากมีการปรับอันดับดีขึ้นเล็กน้อย 1 อันดับของปัจจัยย่อยศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific concentration) โดย 4 ตัวชี้วัดที่ขยับอันดับขึ้นค่อนข้างมากในด้านความรู้ ได้แก่ 1) High-tech patent grants 2) Employee training 3) Robots in Education and

R&D และ 4) Digital/Technological skills ซึ่งสำหรับตัวชี้วัด Employee training และ Digital/Technological skills นั้น เป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารภาคธุรกิจไทย ซึ่งอาจเป็นภาพสะท้อนจากความจำเป็นในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ในช่วงกว่าปีที่ผ่านมา

ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่นับว่าเป็นจุดอ่อน (Weaknesses) ของไทยในด้านนี้ ที่ต้องเร่งให้ความสำคัญในการพัฒนา คือ การจ้างงานบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Scientific and technical employment) รวมถึงตัวชี้วัดด้านการศึกษาไทยมีอันดับค่อนข้างรั้งท้าย ได้แก่ ตัวชี้วัด Total public expenditure on education และ Pupil-teacher ratio (tertiary education)

เทคโนโลยี (Technology)

ด้านเทคโนโลยี เป็นการวัดถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ กฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ รวมถึงความพร้อมของเงินทุนที่ใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยี

Subfactors	2017	2018	2019	2020	2021
Regulatory framework	38	34	33	31	29
Capital	21	28	21	17	19
Technological framework	30	23	29	25	22

Regulatory framework	Rank	Capital	Rank	Technological framework	Rank
Starting a business	27	IT & media stock market capitalization	16	Communications technology	22
Enforcing contracts	29	Funding for technological development	26	Mobile Broadband subscribers	21
Immigration laws	20	Banking and financial services	16	Wireless broadband	24
Development & application of tech.	30	Country credit rating	42	Internet users	49
Scientific research legislation	31	Venture capital	26	Internet bandwidth speed	20
Intellectual property rights	37	▶ Investment in Telecommunications	10	▶ High-tech exports (%)	12

ด้านเทคโนโลยี นับเป็นปัจจัยหลักที่ไทยมีอันดับขีดความสามารถสูงกว่าโดยเปรียบเทียบกับอีก 2 ปัจจัยหลัก คือด้านความรู้ และความพร้อมสำหรับอนาคต ตลอด 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560-2564) โดยไทยยังสามารถคงอันดับความสามารถด้านเทคโนโลยีไว้ไม่เปลี่ยนแปลงจากปี 2563 ในอันดับที่ 22 จากการปรับอันดับดีขึ้นของปัจจัยย่อยโครงสร้างด้านเทคโนโลยี (Technological framework) และกรอบกฎหมาย (Regulatory framework) โดย 4 ตัวชี้วัดที่ขยับอันดับขึ้นค่อนข้างมากในด้านเทคโนโลยีนี้ ได้แก่ 1) Intellectual property rights 2) Internet users 3) Investment in Telecommunications และ 4) IT & media stock market capitalization ซึ่งสำหรับตัวชี้วัด Intellectual property rights นั้น เป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารภาคธุรกิจไทย สะท้อนให้เห็นว่าในปีที่ผ่านมาประเทศไทยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามากขึ้น นอกจากนั้น ผลจากการระบาดของไวรัสโควิด 19 ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา อาจทำให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านทางออนไลน์มากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลถึงตัวชี้วัดเกี่ยวกับ Internet users

ความพร้อมสำหรับอนาคต (Future readiness)

ด้านความพร้อมสำหรับอนาคต เป็นการพิจารณาถึงความสามารถของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และสังคม ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ ซึ่งพิจารณาจากตัวชี้วัดด้านการใช้ อินเทอร์เน็ตในกิจกรรมต่าง ๆ การใช้หุ่นยนต์ในภาคอุตสาหกรรม และการใช้เครื่องมือ data analytics ในภาคธุรกิจ และ e-Government ในภาครัฐเป็นต้น

Subfactors	2017	2018	2019	2020	2021
Adaptive attitudes	51	55	58	53	53
Business agility	32	34	30	44	34
IT integration	53	55	51	43	43

Adaptive attitudes	Rank	Business agility	Rank	IT integration	Rank
E-Participation	42	Opportunities and threats	25	E-Government	49
Internet retailing	46	▶ World robots distribution	11	Public-private partnerships	22
▷ Tablet possession	58	Agility of companies	29	Cyber security	29
Smartphone possession	46	Use of big data and analytics	29	▷ Software piracy	56
▶ Attitudes toward globalization	12	Knowledge transfer	24		
		Entrepreneurial fear of failure	54		

ด้านความพร้อมสำหรับอนาคต ถือเป็นปัจจัยหลักที่ไทยมีอันดับขีดความสามารถน้อยกว่าโดยเปรียบเทียบกับอีก 2 ปัจจัยหลัก คือ ด้านความรู้และเทคโนโลยี ในตลอด 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560-2564) อย่างไรก็ตาม ในปี 2564 นี้ อันดับความสามารถด้านความพร้อมสำหรับอนาคตของไทยดีขึ้นเล็กน้อย 1 อันดับจากปีก่อน มาอยู่ที่อันดับ 44 จากการปรับอันดับดีขึ้น

ค่าน้ำหนักของปัจจัยย่อยความคล่องตัวของธุรกิจ (Business agility) โดย 4 ตัวชี้วัดที่ขยับอันดับขึ้นค่อนข้างมากในด้านความพร้อมสำหรับอนาคตนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในปัจจัยย่อยความคล่องตัวของธุรกิจ ได้แก่ 1) Opportunities and threats 2) Agility of companies 3) Use of big data and analytics และ 4) Knowledge transfer ซึ่งทั้ง 4 ตัวชี้วัดข้างต้น ล้วนมาจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารภาคธุรกิจในไทย สะท้อนให้เห็นว่าในปีที่ผ่านมาองค์กรในไทยส่วนใหญ่มีการปรับธุรกิจให้คล่องตัวในการรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวิกฤตการณ์การระบาดของไวรัสโควิด 19 โดยแสวงหาโอกาสการทำธุรกิจใหม่ ๆ จากวิกฤตและนำเทคโนโลยี Big data มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างประโยชน์ต่อธุรกิจได้มากขึ้น รวมถึงส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในธุรกิจ

ไทยกับเขตเศรษฐกิจในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน (ASEAN)

จากประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนรวม 10 ประเทศ มีเพียง 5 ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ ที่ได้รับการจัดอันดับโดย IMD ซึ่งประเทศที่มีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลสูงสุดของอาเซียนในปี 2564 ยังคงเป็น สิงคโปร์ รองลงมาคือ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ

ทั้งนี้ ในปี 2564 ประเทศในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่ มีอันดับความสามารถในการแข่งขันลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 โดยสิงคโปร์ มีอันดับลดลงมากที่สุดถึง 3 อันดับ แต่ยังคงสามารถรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลอยู่ในกลุ่มประเทศ 10 อันดับแรกของโลกไว้ได้ (อันดับ 5) มาเลเซียและฟิลิปปินส์มีอันดับลดลง 1 อันดับ ในขณะที่ อินโดนีเซีย มีอันดับขึ้น 3 อันดับ และไทยขยับอันดับขึ้นเล็กน้อย 1 อันดับ

บทสรุป

เมื่อพิจารณาจากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวมเปรียบเทียบกับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ที่สะท้อนให้เห็นว่าความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นอย่างมาก และทำให้ประเทศสามารถปรับตัวรับมือกับภาวะวิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ดังจะเห็นได้จากวิกฤตโควิด 19 ที่เกิดขึ้นที่เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทเป็นอย่างมากทั้งในด้านการค้นหา ป้องกัน และการบริหารจัดการด้านการรักษาพยาบาล ประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญ มียุทธศาสตร์และแผนงานที่เป็นรูปธรรม การบริหารจัดการที่ดี การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม และมีการสร้างกฎระเบียบและปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา

ทั้งนี้ โดยมีปัจจัยสำคัญเร่งด่วนคือการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความชำนาญในด้านเทคโนโลยี และความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของโลกในอนาคต และมีขีดความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวต่อสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

เกี่ยวกับสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA)

TMA เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร ที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการสร้างเสริมความเป็นเลิศของผู้บริหาร เพื่อมุ่งสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยมีความร่วมมือกับพันธมิตรที่มีชื่อเสียงทั้งในระดับประเทศและในระดับโลก อาทิเช่น International Institute for Management Development-Switzerland (IMD) ในการทำการสำรวจขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย หรือความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยระดับ Ivy League ในอเมริกาและทีมผู้เชี่ยวชาญจากซิลิคอนวัลเลย์ในการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหาร รวมถึงความร่วมมือกับวิทยากรชั้นนำในประเทศไทยในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ TMA ยังให้บริการที่ปรึกษา บริการทางานวิจัย และจัดการประชุมระดับนานาชาติ และหากิจกรรมเพื่อสร้างเครือข่ายสำหรับทั้งภาครัฐและเอกชน โดยนับตั้งแต่ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2507 มีผู้ใช้บริการเพื่อการพัฒนาทั้ง TMA มาแล้วมากกว่า 350,000 คน

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม ติดต่อ :

คุณนุสดี คณีกุล ผู้จัดการอาวุโส ศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน TMA (TMA Center for Competitiveness) เบอร์โทร. 023197677 ต่อ 144, E-mail : nussati@tma.or.th

คุณทศนันท์ ปรีระดิภูมิเศรษฐ์ ผู้จัดการ ศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน TMA (TMA Center for Competitiveness) เบอร์โทร. 023197677 ต่อ 277 , E-mail : tossanun@tma.or.th